

Druhá řecko-turecká válka

Řecko-turecká válka 1919–1922

Řecká pěchota útočící na řece Hermos

datum 15. května 1919 – 11. října 1922

Místo Západní Anatolie

Sečteno a podtrženo Vítězství kemalistů :
Povstání 11. září 1922 v Řecku
Svržení vlády Davidu Lloyd George ve Velké Británii
Lausannská smlouva

Odpůrci

- Řecko
- arménští dobrovolníci
- podporováno:
- Velká Británie
- Osmanská říše
- Armáda chalífátu (do roku 1920)
- Turecké národní hnutí :
- Vláda VNST (od roku 1920)
- Turecké ozbrojené síly (od roku 1920)
- " Národní síly " (do roku 1920)
- podporováno:
- RSFSR ^[1]
- Itálie ^[2]

velitelé

- Alexandr I. † (zemřel nebo zemřel)
- Konstantin I
- Leonidas Paraskevopoulos
- Anastasios Papoulas
- Georgios Hadzianestis
- Georgios Polymenakos
- Mustafa Kemal Pasha
- Fevzi Pasha
- Ismet Pasha
- Ali Fuad Pasha
- Kazim Paša

Silné stránky stran

- 15 tisíc lidí (květen 1919) ^[3]
- 90 tisíc lidí (duben 1920) ^[4]
- 100 tisíc lidí (leden 1921) ^[5]
- 200 tisíc lidí (červen 1921) ^[6]
- 215 tisíc lidí (1922) ^{[7].[8].[K 1]}
- 35 tisíc lidí (květen 1919) ^[11]
- 15 tisíc lidí (červen 1920) ^[12]
- 86 tisíc lidí (listopad 1920) ^[13]
- 50 tisíc lidí (leden 1921) ^[5]
- 92 tisíc lidí (srpen 1921) ^[9]
- 208 tisíc lidí (srpen 1922) ^{[9].[K 2]}

Ztráty

- 19362 zabito ^[14] ,
- 4878 zemřelo na zranění a nemoci,
- 18095 chybí,
- 48 880 zraněných,
- 13 740 vězňů ^[K 3]
- 9167 zabito ^[16] ,
- 2474 zemřelo na zranění a nemoci ^[16] ,
- 11150 chybí,
- 31 097 zraněných ^[16] ,
- 6522 vězňů ^{[17].[K 4]}

 [Mediální soubory na Wikimedia Commons](#)

Druhá řecko-turecká válka

Termín **druhá řecko-turecká válka z let 1919–1922** se v historiografii jejích účastníků nepoužívá. V řecké historiografii se tato událost nazývá **kampaň do Malé Asie** (řecky: Μικρασιατική εκστρατεία nebo Πόλεμος της Μικράς Ασίας – kampaň do Malé Asie); v turecké historiografii se tato událost nazývá **Západní fronta ve válce za nezávislost** (turecky: Kurtuluş Savaşı Batı Cephesi) nebo **turecko-řecká fronta** (turecky: Türk-Yunan Cephesi) a je považována za nedílnou součást turecké války za nezávislost . Navzdory skutečnosti, že tato vojenská kampaň byla v souladu s řeckými iredentistickými plány a byla nazývána osvobozenou válkou, vylovení řeckých jednotek v Malé Asii nebylo iniciativou řecké vlády, ale bylo schváleno spojenci . Přes počáteční úspěchy řeckých sil, kterým se do léta 1921 podařilo obsadit téměř celou západní Malou Asii , válka skončila řecko-tureckou výměnou obyvatelstva .

Podle řady badatelů ^{[19].[20]} sehrála rozhodující roli v úspěších kemalistů proti řeckým jednotkám, ale i dříve proti Arménům (1920), finanční a vojensko-technická pomoc kemalistům. ze sovětského Ruska , počínaje podzimem 1920 a v následujících 2 letech ^[21] .

Pozadí

Hlavní článek: **Kolaps Osmanské říše**

Po porážce Osmanské říše v první světové válce a podepsání příměří Mudros si vítězné mocnosti začaly rozdělovat její území, včetně území, která byla svého času původním jádrem Osmanské říše. Řecko jako spojenec vítězných zemí dostalo přísliby, že mu bude dána východní Thrákie (prozatím kromě Konstantinopole) a západní oblasti Malé Asie, kde řecké obyvatelstvo žilo kompaktně.

Hlavní článek: **Skvělý nápad (Řecko)**

Pro Řeky bylo jedním z hlavních národních motivů pro účast ve válce realizace myšlenky obnovení Byzantské říše . Od vzniku moderního řeckého státu v roce 1830 hrály tyto myšlenky důležitou roli v řeckém politickém životě. Řečtí politici přednesli několik projevů na téma „historické nevyhnutelnosti expanze řeckého království“ [22] . Například řecký politik Ioannis Kolletis na jednom ze setkání v roce 1844 [22] prohlásil : „Existují dvě velká centra helénismu. Athény jsou hlavním městem království. Konstantinopol je město snů a nadějí všech Řeků.“

Řecký premiér Eleftherios Venizelos věřil, že výsledky první světové války otevřely cestu k vytvoření „Velkého Řecka“ na dvou kontinentech, které by zahrnovalo území mimo moderní řecký stát (Ionie , Thrákie , Kypr a západní Malá Asie s významné řecké populace).

Hlavní článek: **Okupace Smyrny**

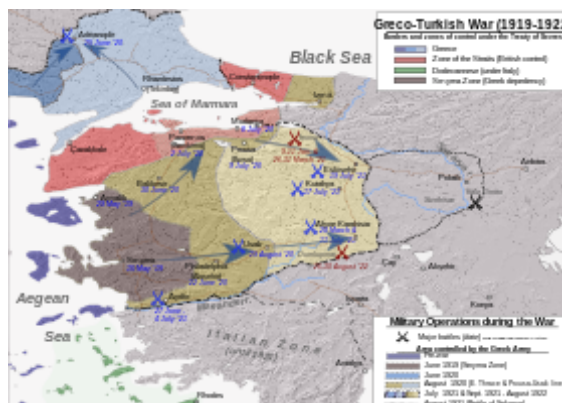

Řecká vojska v Izmiru . 15. května 1919

15. května 1919 se řecké jednotky v souladu s článkem 7 příměří Mudros pod krytím eskadry dohody vylodily ve Smyrně . Důvodem vylodění byl záměr Itálie začlenit Smyrnu do její okupační zóny a odpor Anglie a Francie k tomuto kroku. 19. května zemřelo 71 Turků a několik řeckých vojáků při nepokojích vyprovokovaných Italy. To vyvolalo pobouření mezi tureckým obyvatelstvem, které na konci května začalo vytvářet partyzánské oddíly. Vážný odpor proti Řekům byl však organizován až koncem června 1919, pod vedením bývalého osmanského důstojníka Mustafy Kemala Paši .

25. července 1919 obsadili Řekové Adrianopol a v červnu až červenci výrazně rozšířili předmostí v Malé Asii, obsadili Uşak , Bandırmu a Bursu . Na podzim roku 1919 ovládaly řecké jednotky prostor mezi řekou Meander jihu , Achmetli na východě a Vančikem a Kemalovy síly je v té době dokázaly obtěžovat jen čas od času. Řekové přitom nepostupovali dále na pevninu, především proto, že k tomu neměli povolení svých spojenců.

V březnu 1920 obsadily spojenecké síly Konstantinopol , hlavní město Osmanské říše. V dubnu 1920 svolal Kemal vládu Velkého národního shromáždění (GNA) v Ankaře – jako protiváhu sultánově vládě. Brzy, Kemalovy jednotky způsobily významné porážky francouzským jednotkám v Kilikii , takže Francie byla nucena podepsat příměří. Britská vláda Lloyda George , znepokojená vzestupem Kemala (s podporou ruských bolševiků), schválila řecký postup do severozápadní Malé Asie, který zajistil anglo-francouzskou kontrolu nad úžinami řeckou armádou. V třístupňové ofenzívě v létě 1920 Řekové dobyli řadu důležitých měst, včetně Bursy .

Současně s vojenskými operacemi v Malé Asii došlo v samotném Řecku k ostrému vnitřnímu boji mezi zastánci předsedy vlády Eleftheriose Venizelose a stoupenci krále, kteří stáli za řeckým nezasahováním. Tento boj byl tak prudký, že válka v Malé Asii dočasně ustoupila do pozadí. 10. srpna 1920 byla mezi zeměmi dohody a sultánovou vládou podepsána Sèvreská smlouva . Podle smlouvy ze Sèvres byla východní Thrákie do vzdálenosti 30 km od Konstantinopole postoupena Řecku ostrovy Imbros a Tenedos a region Smyrna byl převeden pod řeckou správu s vyhlídkou, že se pět let poté stane řeckým územím. referendum obyvatel. Dva dny po podpisu smlouvy byl spáchán pokus o atentát na Venizelose, kterému se podařilo přežít. Následovalo nové kolo vnitropolitického boje v Řecku doprovázené politickými vraždami. Na podzim roku 1920 Řekové stále zatlačovali kemalevské jednotky. Kemal sám smlouvu ze Sèvres nepodepsal a přirozeně ji neuznával. Po smrti řeckého krále Alexandra (25. října 1920) a drtivé porážce strany Venizelos ve volbách 14. listopadu 1920 v Řecku byl na řecký trůn v důsledku referenda usazen Konstantin I. (prosinec 1920) . Rok skončil dalším úspěchem Řeků a dalším prodloužením jejich fronty. Ale nejhorší pro Řeky byly zahraničněpolitické události: Řecko již nebylo podporováno svými spojenci, kteří měli důvod se domnívat, že král Konstantin podporoval Německo a byl nepřátelský vůči Dohodě.

Na začátku roku 1921 byli Řekové stále vojensky silní a Kemal svou sílu dále zvyšoval. Před obnovením útočných operací nařídila řecká monarchistická vláda svému III. armádnímu sboru provést průzkumný nálet. Dvě neúplné řecké divize se probjovaly k městu Inonu , 20 mil západně od města Eskisehir , a zajaly 200 tureckých vojáků. Dne 10. ledna se řecké divize na rozkaz stáhly na své původní pozice, což umožnilo Kemalům prohlásit se za vítěze. Douglas Dakin, moderní britský historik, věnuje této události, nafouknuté vojensko-politickou propagandou, pouze dvě lakonické věty: „V lednu 1921 provedl třetí sbor (řecké armády) průzkumné operace směrem k Eskisehiru, ve kterých potlačil odpor tureckých sil, ale v souladu s přijatými rozkazy se stáhl do

Prus. Ještě bylo příliš brzy (pro Řeky) na útok“ [23] . března 1921 během řecké „jarní ofenzívy“ způsobily turecké jednotky Mustafy Kemala Paši taktickou porážku jednotkám téhož III. řeckého sboru, které se snažily dobýt Inonyu útokem, ale díky vítězství řeckého I. sboru A. Kondulis u Dumlu-Pinaru skončila ofenzíva pro řeckou expediční armádu úspěšně.

Taktické úspěchy Turků byly podpořeny uznáním vlády Kemala Paši sovětským Ruskem a dohodou s představiteli Itálie o evakuaci italských jednotek z Anatólie.

Na podzim roku 1920 začala masivní finanční a vojensko-technická pomoc kemalistům z Moskvy v reakci na Kemalovu žádost v dubnu 1920. [24] Když byla 16. března 1921 v Moskvě uzavřena dohoda o „přátelství a bratrství“ mezi RSFSR a vládou VNST , což bylo první formální uznání vlády v Ankaře významnou světovou mocností, byla uzavřena dohoda bylo rovněž dosaženo poskytnutí bezplatné finanční pomoci ze strany sovětského Ruska. [21]

Je pozoruhodné, že v poznámce ze dne 2. července 1921 byl lidový komisař zahraničních věcí RSFSR Chicherin nucen vyjádřit „extrémní překvapení“ vládě Řeckého království zveřejněním v „mnoha novinách“ informací, že Řecko vyhlásil válku Rusku; V poznámce ze 6. července téhož roku řecký ministr zahraničí Baltazzi takové zprávy popřel [25] .

Řecký král Konstantin I. zdobí prapory pluků řecké armády během války s Tureckem.
Kutahya , 1921

V létě 1921 přešla řecká armáda do útoku na linii Afyonkarahisar – Kutahya – Eskisehir a ve dnech 27. června – 10. července způsobila tureckým jednotkám porážku (viz bitva u Afyonkarahisar-Eskisehir). Řecká vojska obsadila města Afyonkarahisar, Kutahya a Eskisehir. Kemalovým jednotkám se ale podařilo vyhnout se obklíčení a stáhnout se přes řeku Sakarya do Ankaru. Taktické vítězství řecké armády neukončilo nepřátelství, jak se očekávalo, a ve výsledné politické slepé uličce byla řecká armáda nucena přejít do Ankaru.

Hlavní článek: **Bitva o Sakarya**

Řekové mezitím postupovali a do srpna 1921 přímo ohrožovali Ankaru. Koncem měsíce byly řecké jednotky již u Ankaru, ale v důsledku dvaadvacetidenní bitvy v horách na okraji Ankaru (23. srpna - 13. září 1921) se jim nepodařilo prorazit tureckou obranu a ustoupil

přes řeku Sakarya . Řecko-turecká fronta se vrátila k linii Eskisehir - Afyonkarahisar . Za bitvu u Sakarya získal Kemal titul Gazi - „Válečník svaté války“ .

Následoval relativní klid na frontě a zvýšené politické intriky. Francie uznala Kemalovu vládu, což výrazně posílilo její postavení. V roce 1922 navrhly Francie, Británie a Itálie plán postupného stažení řeckých jednotek z Malé Asie. Kemal tyto návrhy odmítl. Mezitím se v květnu 1922 v Řecku dostala k moci koaliční vláda, která podcenila situaci a začala se připravovat na dobytí Istanbulu , aby vyvinula tlak na Kemala. Tato operace se podle Řeků neuskutečnila kvůli spojeneckému zákazu.

Porážka řeckých vojsk

0:09

Mustafa Kemal s tureckými revolucionáři před protiofenzívou

Hlavní článek: **Bitva u Dumlupinaru**

Navzdory tomu, že Řekové obsadili rozsáhlé předmostí v Malé Asii, jejich pozice byla strategicky neperspektivní, protože ani v případě úspěšné ofenzívy neměli sílu ovládnout obrovskou zemi s nepřátelským obyvatelstvem. Navíc někteří spojenci (Francie, Itálie), kteří si zajistili své zájmy v Turecku tajnou dohodou s Kemalem, začali do této doby poskytovat Turkům materiální podporu. Sto tisíc řeckých vojáků drželo více než 700 kilometrů fronty. Mnoho vojáků řecké armády bojovalo nepřetržitě od roku 1912, zásoby byly špatné a velení bylo oslabeno politickými intrikami.

26. srpna 1922 turecké jednotky náhle zahájily ofenzívu proti řeckým jednotkám jihozápadně od města Afyonkarahisar a pokusily se je obklíčit a odříznout od Smyrny . Šokovou roli plnil jezdecký sbor Fakhreddina Paši ^[26] . Fronta se téměř okamžitě zhroutila, řecké divize byly rozprášeny a po částech poraženy. Řecká vláda požádala Británii, aby uzavřela mír s Turky, aby Řecko získalo alespoň Smyrnu a její okolí.

Turecká ofenzíva však pokračovala a 2. září 1922 dobyly turecké jednotky Eskisehir. V důsledku porážky byli zajati generál Trikoupis, který byl právě jmenován vrchním velitelem řecké armády, a jeho štáb (který se o jeho jmenování dozvěděl od Turků). 6. září byl ztracen Balikesir a 7. září Manisa a Aydin . Řecká vláda po kapitulaci Eskisehiru rezignovala, Řekové se snažili zajistit alespoň evakuaci Smyrny. Téměř současně byl vydán rozkaz opustit celé předmostí Malé Asie.

Masakr ve Smyrně

Hlavní článek: **Smyrna masakr**

Těla křesťanů se známkami mučení

Ráno 9. září vstoupila turecká armáda vedená Mustafou Kemalem do Smyrny . Podle novodobého ruského autora I. Musského Kemal slavnostně oznámil, že každý turecký voják, který způsobí újmu civilnímu obyvatelstvu, bude zastřelen ^[27] . Přesto 9. září večer začal masakr křesťanského obyvatelstva, který vyvrcholil vypálením města ^{[27].[28].[29].[30]} ^[31] . Turečtí historici tvrdí, že město zapálili ustupující Řekové. Podle svědectví amerického konzula (prořeckého, což vyvolává pochybnosti o spolehlivosti jeho publikací) George Hortona , den 9. září, kdy Turci vstoupili do města, proběhl poměrně klidně: ráno řecké četnictvo udržovalo řádu ve městě , který přenesl své funkce na vstupující turecká vojska. Večer však začaly loupeže a vraždy. Město bylo vypáleno. Počet zabitých v různých zdrojích se pohybuje od 10 do 100 tisíc. Zbývající křesťané byli nuceni opustit Smyrnu.

Konec nepřátelství

Hlavní článek: **Příměří Mudaniya**

V říjnu se turecké jednotky přesunuly do Istanbulu. V oblasti Çanakkale dosáhli Turci linie, kterou bránilo malé množství britských jednotek pod velením generála Haringtona , stejně jako francouzské a italské jednotky, které oblast opustily v polovině září 1922.

Britská vláda se 15. září 1922 rozhodla čelit kemalistům a obrátila se o podporu na panství . Pouze Nový Zéland a Newfoundland byly připraveny poskytnout vojenskou pomoc a Kanada a Jižní Afrika se odmítly zúčastnit války o Dardanely . Přesto 29. září 1922 kabinet Lloyda George nařídil generálu Haringtonovi předložit Turecku ultimátum požadující stažení tureckých jednotek z Dardanelského průlivu. Harington místo toho zahájil jednání s Turky, které vyústilo 11. října v příměří za podmínek příznivých pro Kemalovy příznivce a Britové museli souhlasit se svoláním Lausanne konference k vyřešení problémů souvisejících s Tureckem ^[32] .

V důsledku příměří bylo rozhodnuto vrátit východní Thrákii Turecku . 1. listopadu turecká armáda nastolila kontrolu nad Istanbulem a zrušila moc sultána, který opustil město na anglické válečné lodi. V září vypuklo v řecké armádě povstání a král Konstantin byl nucen abdikovat. V říjnu byl svolán mimořádný tribunál pro devět řeckých státních úředníků obviněných z vlastizrady a nedbalosti. Tento proces vyústil v rozsudky smrti pro bývalého premiéra Dimitriose Gounarise , čtyři jeho ministry a velitele řecké armády v Turecku,

generála Hadzianestise ; Dne 15. listopadu (28) byl trest vykonán ^[28] . Tři obžalovaní, včetně prince Andrewa (otce budoucího prince choť Philipa z Velké Británie) byli odsouzeni k dlouhým trestům vězení.

Výsledky

Hlavní články: řecko-turecká výměna obyvatelstva a smlouva z Lausanne

Turecké území podle smlouvy z Lausanne

Mezi Tureckem na jedné straně a spojenci a Řeckem na straně druhé byla v roce 1923 podepsána Lausannská mírová smlouva , podle níž se Řecko a země Dohody zcela zřekly nároků na západní Anatólii a východní Thrákii.

Asi jeden a půl milionu Řeků bylo násilně vystěhováno z Turecka výměnou za (rovněž nucené) vystěhování 600 000 muslimů z Řecka; mezi těmi, kteří byli vystěhováni do Turecka, byli také muslimští Řekové . Ztráty zcela poražené řecké armády přesáhly 40 tisíc zabitých a 50 tisíc zraněných. Ztráty civilního obyvatelstva byly nesrovnatelně větší – na obou stranách zahynuly statisíce civilistů, přičemž materiální ztráty byly zcela nepočítatelné. To vše Řekům umožnilo označit události podzimu 1922 za malosijskou katastrofu .

Viz také

- Řecko-turecké vztahy
- Turecká válka za nezávislost

Poznámky

1. ↑ V roce 1922 se řecké jednotky v západní Anatólii skládaly z 15 pěších divizí, 1 kavalérie a 9 samostatných pluků. Řecká divize převyšovala tureckou nejméně o 25 %. V roce 1922 čítaly turecké divize 7-8 tisíc lidí a řecké divize ve stejném období čítaly více než 10 tisíc lidí na divizi. Vyzbrojeno bylo 130 tisíci puškami, 3139 lehkými a 1280 těžkými kulomety, 418 děly, 1300 šavlemi, 4036 nákladními auty, 1776 dalšími vozidly včetně sanitek, 50 letadly ^{[9].[10]} .
2. ↑ V srpnu 1922 čítaly kemalistické jednotky v Západní Anatólii 18 pěších divizí, 5 jezdců a 3 samostatné pluky. Vyzbrojeno bylo 93 tisíci puškami, 2025 lehkými a 839 těžkými kulomety, 323 děly, 5282 šavlemi, 198 nákladními auty, 33 dalšími vozidly včetně sanitek, 10 letadly ^{[9].[10]} .

3. ↑ Podle tureckých údajů zajaly kemalistické jednotky během války 20 826 zajatců. Při řecko-turecké výměně obyvatelstva v roce 1923 se do Řecka vrátilo asi 740 důstojníků a 13 tisíc vojáků. Zbytek pravděpodobně zemřel v zajetí a je uveden jako nezvěstný ^[15] .
4. ↑ Řecké jednotky zajaly během války 22 071 zajatců , včetně 520 důstojníků a 6 002 vojáků. Během řecko-turecké výměny obyvatelstva v roce 1923 se do Turecka vrátilo 329 důstojníků, 6 002 vojáků a 9 410 civilistů. Zbývajících 6 330 lidí, většinou civilistů, pravděpodobně zemřelo v zajetí ^[18] .

↑ Zobrazit kompaktní

1. ↑ *Jelavich, Barbara. Dějiny Balkánu: Dvacáté století* (anglicky) . - Cambridge University Press , 1983. - S. 131. - ISBN 978-0-521-27459-3 .
2. ↑ *Místo turecké války za nezávislost v americkém tisku (1918-1923)* od Büleнта Bilmeze Archivovaný výtisk ze dne 2. června 2018 na Wayback Machine : „...okupace západního Turecka řeckými armádami pod kontrolou Spojenecké mocnosti, neshody mezi nimi byly evidentní a veřejně známé. Jelikož Italové byli od počátku proti této okupaci a začali „tajně“ pomáhat Kemalistům, byl tento konflikt mezi spojeneckými mocnostmi a italská podpora kemalistům pravidelně hlášeny. podle amerického tisku.“
3. ↑ *Eleftheria, Daleziou* Británie a řecko-turecká válka a urovnání v letech 1919-1923: Snaha o bezpečnost „Proxy“ v západní Malé Asii 108. Univerzita Glasgow (2002). Datum přístupu: 11. července 2014. Archivováno 22. října 2021.
4. ↑ *Türk İstiklal Harbinde Batı Cephesi [Západní fronta v turecké válce za nezávislost]* (tur.) , sv. 2 (II ed.), Ankara: Turecký generální štáb , 1999, s. 225.
5. ↑ Přejít zpět:12 *Asijská recenze*(anglicky). - *Východ a západ*, 1934.
6. ↑ *Sandler, Stanley. Ground Warfare: An International Encyclopedia* (anglicky) . - ABC-CLIO , 2002. - ISBN 978-1-57607-344-5 .
7. ↑ *Historie tažení do Malé Asie, Generální štáb armády , Atény: Ředitelství armádní historie, 1967, str. 140, «11. června (OC) 6 159 důstojníků, 193 994 vojáků (=200 153 mužů)»«»*
8. ↑ *Eleftheria, Daleziou* Británie a řecko-turecká válka a urovnání v letech 1919-1923: Snaha o bezpečnost „Proxy“ v západní Malé Asii 243. University of Glasgow (2002). Datum přístupu: 11. července 2014. Archivováno 22. října 2021.
9. ↑ Přejít zpět:1234 *Görgülü, İsmet (1992), Büyük Taarruz: 70 nci yıl armağanı*(tur.), *Genelkurmay basimevi*, s. 1, 4, 10, 360
10. ↑ Přejít zpět:12 *Tuğlacı, Pars (1987), Çağdaş Türkiye*(turečtina), *Cem Yayınevi*, s. 169 .
11. ↑ Ergün Aybars, *Türkiye Cumhuriyeti tarihi I*, Ege Üniversitesi Basimevi, 1984, str. 319-334.
12. ↑ *Pars Tuğlacı. Çağdaş Türkiye*(turečtina) . — Cem Yayınevi, 1987.
13. ↑ Turecký generální štáb, *Türk İstiklal Harbinde Batı Cephesi* , vydání II, část 2, Ankara 1999, s. 225.
14. ↑ *Druhá světová válka 1919–1922[Zkrácená historie tažení v Malé Asii]* (řecky) , Atény: Ředitelství armádní historie, 1967, tabulka 2
15. ↑ *Στρατιωτική Ιστορία* journal, číslo 203, prosinec 2013, strana 67. (řecky)

16. ↑[Přejít zpět:123](#) Sabahattin Selek:*Millî mücadele*- Cilt I (angl.: National Struggle - Edition I), Burçak yayınevi, 1963, strana 109. (turecky)
17. ↑[_Taşkıran, Cemalettin.](#) „Kanlı mürekkeple yazın çektiklerimizi...!": Milli Mücadelede Türk ve Yunan esirleri, 1919–1923 (turečtina) . - 2005. - S. 26. - [ISBN 978-975-8163-67-0](#) .
18. ↑ Ahmet Özdemir, [Savaş esirlerinin Milli mücadeledeki yeri](#) Archivovaná kopie ze dne 18. září 2017 na [Wayback Machine](#) , Ankara University, Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi, Edition 1, Number 6, Edition 2, Number 6 328-332. (prohlídka.)
19. ↑ [Rozhovor s ředitelem Atatürkova centra pro výzkum a praxi](#) Maltape University. [Orhan Çekic](#) Archivní kopie ze dne 1. října 2010 na [Wayback Machine](#) // News-Azerbaijan, 21. září 2010
20. ↑ [Šeremet V.I.](#) Bospor. - M.(Moskva) .: Technologická škola podnikání, 1995. - [ISBN 5-86073-014-4](#) . — str. 241.
21. ↑[Přejít zpět:12](#) "Mezinárodní život". - 1963. - č. 11. - S. 148. (referenční informace redakce časopisu).
22. ↑[Přejít zpět:12](#) [Smith, Michael Llewellyn.](#) Iónské vidění: Řecko v Malé Asii, 1919-1922 (anglicky). -L.(Londýn)Hurst & Company, 1998. - S. 3. -[ISBN 0-472-10990-1](#). (Londýn)
23. ↑ Uvedeno v práci anglického historika D. Dakina - Douglas Dakin, *The Unification of Greece 1770-1923* , [ISBN 960-250-150-2](#) , str. 347 (anglicky)
24. ↑ „Mezinárodní záležitosti“. - M.(Moskva) , 1963. - č. 11. - S. 147-148. (první zveřejnění Kemalova dopisu [Leninovi](#) ze dne 26. dubna 1920, v úryvku).
25. ↑ Dokumenty zahraniční politiky SSSR. - T. IV. - M.(Moskva) , 1960. - S. 201.
26. ↑[Přejít zpět:12](#) [Musky I. A.](#) 100 velkých diktátorů. -M.(Moskva).: Veche, 2002. -[ISBN 5-7838-0710-9](#). — str. 408.
27. ↑[Přejít zpět:12](#) [Sokolov B.V.](#) [Řecko-turecká válka: 1919-1922](#) . Získáno 9. dubna 2009.Archivováno30. dubna 2010.
28. ↑[_Charkoudian, Bethel Bilezikian .](#) [Srewartova přednáška o masakru ve Smyrně prohlubuje porozumění umělecké instalaci Spileose Scotta Bloodlines v Almě](#) // The Armenian Reporter. 18. prosince 2004. (anglicky) [Archivovaná kopie](#) ze 14. července 2014 na [Wayback Machine](#)
29. ↑[_Cate McQuaid.](#) [V plnější podobě ožívají málo známé horory ze Smyrny.](#) (anglicky) . [The Boston Globe](#) (29. dubna 2000). Datum přístupu: 9. dubna 2009. [Archivováno](#) 13. května 2009.
30. ↑[_Ostapenko G.S., Prokopov A.Yu.](#) [Nedávná historie Velké Británie: XX - začátek XXI století: učebnice](#) . — M.(Moskva) .: Vysokoškolská učebnice; INFRA-M, 2012. - 472 s. - [ISBN 978-5-9558-0244-2](#) ; 978-5-16-005388-2. [Archivovaná kopie](#) z 12. června 2018 na [Wayback Machine](#)

Literatura

- [Drogovoz I. G.](#) Turecký pochod: Turecko v ohni bitev / Ed. [A. E. Taras](#) . -Mn. (Minsk) : [Sklizeň](#) , 2007. - [ISBN 978-985-16-2075-9](#) .

- *Stahl AV* Malé války z let 1920–1930 . - M.: (Moskva) AST , 2003. - 544 s. — 5000 výtisků. — ISBN 5-170-16557-9 .
- (Řecký)
- Σμύρνη, Μικρασία, Η ακμή, η εκστρατεία, η καταστροφή, δύοσεως ιστονεις ιστονερικςστοριθ ιστονερικςστοριθιστορικςστοριθ σστοριθ ιστοαρικςστοριθεστρατεία . Ελευθεροτυπία (řecky)

Odkazy

- Časová osa turecké války za nezávislost
- Mapa řecko-turecké války.

Slovníky a encyklopedie

- Velká ruština (stará verze)
- Britannica (online)

V bibliografických katalozích

- BNF : 11961108c
- GND : 4202100-5
- J9U : 987007540823405171
- LCCN : sh85057032
- NKC : ph128243

první světová válka

Armáda Velkého národního shromáždění Turecka během války za nezávislost

Historie Turecka

Skvělý nápad